

YENİDEN DEĞERLEME ORANI NASIL HESAPLANMAKTADIR, 2007/2. GEÇİCİ VERGİ DÖNEMİ YENİDEN DEĞERLEME ORANI VE ÜFE ENDEKSİNDEKİ ARTIŞ ORANI YÜZDE KAÇ OLMALIDIR?

YENİDEN DEĞERLEME ORANI NASIL HESAPLANMAKTADIR, 2007 / 2. GEÇİCİ VERGİ DÖNEMİ YENİDEN DEĞERLEME ORANI ve ÜFE ENDEKSİNDEKİ ARTIŞ ORANI YÜZDE KAÇ OLMALIDIR?

Güray ÖĞREDİK

Serbest Muhasebeci Mali Müşavir
Mazars&Denge Denetim YMM A.Ş.

www.muhasibetr.com (07.08.2007)

Vergi Usul Kanunu (VUK) Mükerrer Madde 298/B fıkrasında yeniden değerlendirme oranı şu şekilde tanımlanmıştır: **“Yeniden değerlendirme oranı, yeniden değerlendirme yapılacak yılın Ekim ayında (Ekim ayı dahil) bir önceki yılın aynı dönemine göre TÜİK tarafından tespit ve ilan edilen ÜFE endeksinde meydana gelen ortalama fiyat artış oranıdır. Bu oran Maliye Bakanlığınca Resmi Gazete ile ilan edilir.”**

Geçici vergi dönemlerinde yeniden değerlendirme oranının ne şekilde tespit edileceğine dair VUK’nda özel bir düzenleme bulunmamaktadır. Aşağıda, Maliye Bakanlığı tarafından süreklilik kazanan hesaplama şekli esas alınarak önce konunun örneklenerek açıklanması açısından 2006 yılı geçici vergi dönemlerinin yeniden değerlendirme oranlarının ve 2007 yılı birinci geçici vergi dönemi yeniden değerlendirme oranının hesaplanması açıklanacak ve ardından da 2007/2. geçici vergi dönemi yeniden değerlendirme oranının yüzde kaç olması gerektiği hesaplanacaktır. Ayrıca, ÜFE endeksindeki artışın nasıl hesaplanacağına dair uygulamalı örnek verilecektir.

Yeniden değerlendirme oranı, çeşitli vergi kanunları ile diğer bazı mevzuatta yer alan BİR ÇOK vergi, harç ve cezalar ile maktu had ve tutarların her yıl güncellenmesinde çarpan olarak kullanılmaktadır. (Bu konuda ayrıntılı bir tabloyu, Sezgin Özcan tarafından kalem alınan “Yeniden Değerleme Oranı ve Etkilediği Maktu Had ve Tutarlar” başlıklı makalede bulabilirsiniz. Yaklaşım Dergisi, Aralık 2006 Sayısı)

2006 yılı geçici vergi dönemlerinde ilan edilen yeniden değerlendirme oranları aşağıdaki gibidir:

1. Dönem : % 0,39
2. Dönem : % 2,15
3. Dönem : % 5,55
4. Dönem : % 7,8

Bu oranlar ÜFE endeksleri esas alınarak aşağıdaki gibi hesaplanmıştır.

A-) 2006/1. Geçici vergi dönemi yeniden değerlendirme oranı:

$$\text{ÜFE Ortalama Fiyatları} = \frac{(\text{Kasım/2005} + \text{Aralık 2005} + \text{Ocak 2006}) / 3}{(\text{Ekim 2005} + \text{Eylül 2005} + \text{Ağustos 2005}) / 3}$$

$$\text{ÜFE Ortalama Fiyatı} = \frac{(122,35 + 122,30 + 124,70) / 3}{(123,52 + 122,68 + 121,73) / 3} = \frac{123,12}{122,64}$$

$$\text{ÜFE Ortalama Fiyat Artış Oranı} = \frac{123,12 (-) 122,64}{122,64} = 0,00391 \times 100 = \% 0,39$$

(Yeniden Değerleme Oranı)

B-) 2006/2. Geçici vergi dönemi yeniden değerlendirme oranı:

$$\text{ÜFE Ort. Fiyat.} = \frac{(Kasım/05 + Aralık 05 + Ocak 06 + Şubat 06 + Mart 06 + Nisan 06) / 6}{(Ekim 05 + Eylül 05 + Ağustos 05 + Temmuz 05 + Haziran 05 + Mayıs 05) / 6}$$

$$\text{ÜFE Ort. Fiyat.} = \frac{(122,35 + 122,30 + 124,70 + 125,02 + 125,33 + 127,76) / 6}{(123,52 + 122,68 + 121,73 + 120,48 + 121,38 + 121,96) / 6} = \frac{124,58}{121,96}$$

$$\text{ÜFE Ortalama Fiyat Artış Oranı} = \frac{124,58 (-) 121,96}{121,96} = 0,02148 \times 100 = \% 2,15$$

(Yeniden Değerleme Oranı)

C-) 2006/3. Geçici vergi dönemi yeniden değerlendirme oranı:

$$\text{ÜFE Ort. Fiyat} = \frac{(Kasım/05 + Aralık 05 + Ocak 06 + Şubat 06 + Mart 06 + Nisan 06 + Mayıs 06 + Haziran06 + Temmuz. 06) / 9}{(Ekim 05 + Eylül 05 + Ağustos 05 + Temmuz 05 + Haziran 05 + Mayıs 05 + Nisan 05 + Mart 05 + Şubat 2005) / 9}$$

$$\text{ÜFE Ort. Fiyat} = \frac{(122,35 + 122,30 + 124,70 + 125,02 + 125,33 + 127,76 + 131,30 + 136,58 + 137,76) / 9}{(123,52 + 122,68 + 121,73 + 120,48 + 121,38 + 121,96 + 121,72 + 120,27 + 118,77) / 9}$$

$$\text{ÜFE Ortalama Fiyat} = \frac{128,12}{121,39}$$

$$\text{ÜFE Ortalama Fiyat Artış Oranı} = \frac{128,12 (-) 121,39}{121,39} = 0,05544 \times 100 = \% 5,55$$

(Yeniden Değerleme Oranı)

D-) 2006/4. Geçici vergi dönemi yeniden değerlendirme oranı (2006 yılı yeniden değerlendirme oranı)

$$\begin{aligned} & \text{(Kasım/05 + Aralık 05 + Ocak 06 + Şubat 06 + Mart 06 + Nisan 06 + Mayıs 06} \\ & + \text{ Haziran06 + Temmuz. 06 + Ağustos 06 + Eylül 06 + Ekim 06) / 12} \\ \text{ÜFE Ort. Fiyat} = & \text{-----} \\ & \text{(Ekim 05 + Eylül 05 + Ağustos 05 + Temmuz 05 + Haziran 05 + Mayıs 05 + Nisan 05 + Mart} \\ & \text{05 + Şubat 2005 + Ocak 05 + Aralık 04 + Kasım 04) / 12} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} & \text{(122,35 + 122,30 + 124,70 + 125,02 + 125,33 + 127,76 + 131,30 + 136,58 + 137,76 + 136,73 +} \\ & \text{136,41 + 137,03) / 12} \\ \text{ÜFE Ort. Fiyat} = & \text{-----} \\ & \text{(123,52 + 122,68 + 121,73 + 120,48 + 121,38 + 121,96 + 121,72 + 120,27 + 118,77 + 118,64 +} \\ & \text{119,13 + 120,43) / 12} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} & 130,27 \\ \text{ÜFE Ortalama Fiyat} = & \text{-----} \\ & 120,89 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} & 130,27 \text{ (-) } 120,89 \\ \text{ÜFE Ortalama Fiyat Artış Oranı} = & \text{-----} = 0,07759 \times 100 = \% 7,8 \\ \text{(Yeniden Değerleme Oranı)} & 120,89 \end{aligned}$$

2007 yılı birinci geçici vergi döneminde ise yeniden değerlendirme oranı negatif olarak tespit edildiğinden Maliye Bakanlığı tarafından herhangi bir oran ilan edilmemiştir. Uygulamacılara fikir vermesi açısından geçmiş uygulamalarda dikkate alınarak YDO aşağıdaki hesaplanmıştır.

$$\begin{aligned} & \text{(Kasım/2006 + Aralık 2006 + Ocak 2007) / 3} \\ \text{ÜFE Ortalama Fiyatları} = & \text{-----} \\ & \text{(Ekim 2006 + Eylül 2006 + Ağustos 2006) / 3} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} & \text{(136,63 + 136,46 + 136,93) / 3} & 136,67 \\ \text{ÜFE Ortalama Fiyatı} = & \text{-----} = \text{-----} \\ & \text{(137,03 + 136,41 + 136,73) / 3} & 136,72 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} & 136,67 \text{ (-) } 136,72 \\ \text{ÜFE Ortalama Fiyat Artış Oranı} = & \text{-----} = \text{(-) } 0,00036 \times 100 = \text{(-) } \% 0,03 \\ \text{(Yeniden Değerleme Oranı)} & 136,72 \end{aligned}$$

Yukarıda açıklanan hesaplama yöntemine göre 2007 / 2. geçici vergi döneminde yeniden değerlendirme oranı aşağıdaki gibi olmalıdır:

$$\text{ÜFE Ort. Fiyat.} = \frac{(\text{Kasım/06} + \text{Aralık 06} + \text{Ocak 07} + \text{Şubat 07} + \text{Mart 07} + \text{Nisan 07}) / 6}{(\text{Ekim 06} + \text{Eylül 06} + \text{Ağustos 06} + \text{Temmuz 06} + \text{Haziran 06} + \text{Mayıs 06}) / 6}$$

$$\text{ÜFE Ort. Fiyat.} = \frac{(136,63 + 136,46 + 136,39 + 137,68 + 139,02 + 140,13) / 6}{(137,03 + 136,41 + 136,73 + 137,76 + 136,58 + 131,30) / 6} = \frac{137,72}{135,97}$$

$$\text{ÜFE Ortalama Fiyat Artış Oranı} = \frac{137,72 (-) 135,97}{135,97} = 0,01287 \times 100 = \% 1,29$$

(2007/2. Geçici Vergi Dönemi Yeniden Değerleme Oranı)

Keza, Gelir İdaresi Başkanlığı'nda **8 numaralı KVK Sirküleri** ile 2007/2. geçici vergi dönemi yeniden değerlendirme oranını **%1,29** olarak ilan etmiştir.

ÜFE ENDEKSİNDE MEYDANA GELEN ARTIŞIN HESAPLANMASI

Her ne kadar çalışma başlığımız içinde yer almasa da yeri gelmişken ve ilgili olduğunu düşündüğümüz ve vergi uygulamalarında kullanılan (Özellikle GVK Geç.Md.69 kapsamında, mülga GVK Madde 19 kapsamında yapılan ve kazancın yetersiz olması sebebiyle 2008 hesap dönemi sonuna kadar yararlanılabilecek yatırım indirimi tutarlarının endekslenmesinde kullanılan) bir diğer veri olan ÜFE endeksindeki artış ise aşağıdaki gibi hesaplanacaktır.

$$\text{2007/ 2. geçici vergi dönemi } \underline{\text{ÜFE taşıma kat sayısı}} = \frac{\text{Haziran 2007 ÜFE (140,53)}}{\text{Aralık 2006 ÜFE (136,46)}} = 1,0298$$

$$\text{2007/2. geçici vergi dönemi itibariyle } \underline{\text{ÜFE artışı}} = \frac{140,53 (-) 136,46}{136,46} = 0,02982 \times 100 = \% 2,98$$

Örneğin; 30.06.2007 itibariyle şirketin 2007/1. geçici vergi döneminde 2007 yılı için yatırım indiriminden yararlanma yönünde yaptığı tercihe istinaden, bu tarih itibariyle devir gelen yatırım indirimi tutarı 100.000 YTL ise , beyanname üzerinde bu tutarı (100.000 x 1,0298=) 102.980 YTL olarak arttırılmış bir şekilde dikkate alabilecektir. (Bir diğer hesaplama ise; (100.000 x %2,98) + 100.000 =102,980 YTL)